

HET WEL EN WEE VAN DE GEZINSZORG

AUTEUR Eva Vriend
UITGEVER Balans
PRIJS € 18,95
PAGINA'S 247
ISBN 978 94 600 3100 7

De helpende hand

Er is de laatste tijd een hoop te doen over de thuiszorg. TSN Thuiszorg, de grootste aanbieder, gaat failliet en laat vele werknemers en cliënten in onzekerheid achter. Verian heeft het moeilijk en beslist tot een collectief ontslag. Buurtzorg wil het werk overnemen, maar slaagt er moeilijk in gemeenten te overtuigen. Het is een context om veel aandacht te geven aan de toekomstvisie thuisondersteuning die Doekle Terpstra vorige maand uitbracht. Eva Vriend vond het echter maar niets (*de Volkskrant*, 3 februari 2016). Ze schrijft dat Terpstra doet alsof hij het wiel heeft uitgevonden, terwijl we in de vorige eeuw dat beroep reeds hadden, maar wegbezuinigd hebben. Alleen heette het toen niet thuisondersteuning, maar gezinsverzorgster. Eva Vriend weet waar ze het over heeft, want ze publiceerde net een mooi boek over de geschiedenis van het beroep.

Het doet erg denken aan *Het pauperparadijs* (2008) van Suzanne Jansen. Ook in *De helpende hand* ligt de aanleiding tot schrijven in de familiegeschiedenis van de auteur. Haar moeder werd kort na de Eerste Wereldoorlog gezinsverzorgster in Amsterdam en de auteur groeide later zelf op met gezinsverzorging aan huis door de ziekte en vroegtijdig overlijden van haar moeder.

De geschiedenis van de gezinszorg start ergens eind 19^e eeuw met een paar particuliere initiatieven, maar krijgt pas echt vaart na de wereldoorlog. Het grote aantal doden betekende evenveel

ontwrichtte gezinnen. Economische crisis en moreel verval dreigden. De materiële heropbouw moest samengaan met heropbouw van gezinnen. Zo kreeg gezinszorg de wind in de (sterk verzuilde) zeilen. Het is boeiend te lezen hoe het beroep zich vervolgens een positie zocht tussen enerzijds maatschappelijk werk en anderzijds het pure huishoudelijke werk van dienstbodes. En hoe personen als monseigneur Frencken en Martina Tjeenk Willink er hun schouders onder zetten. Gaandeweg verlegde het werkterrein zich van de door oorlog ontwrichtte gezinnen en zorg om de opgroeiende kinderen naar ouderenzorg en mensen met een chronische ziekte. En daardoor van grote gezinnen steeds meer naar alleenstaanden.

Constante in de geschiedenis is het zoeken naar voldoende personeel en goede arbeidsvoorwaarden. Steeds moest ook het opvoedende en sociale karakter van het werk benadrukt worden om te vermijden dat gezinszorg een veredelde vorm van schoonmaken wordt. Of hoe het verleden de echo van het heden laat weergalmen.

De auteur wisselt in het boek behendig tussen stukjes familiegeschiedenis, algemene sociale en politieke geschiedenis en de beroepsontwikkeling van gezinszorg. Nergens wordt het belerend of droge kost, nergens wordt het saai. De ontwikkelingen van de gezinszorg zijn erg beeldend beschreven en de opgenomen foto's versterken dat effect nog. ■